

Polecenia podsumowujące

1. Opisz przyczyny, przebieg i skutki rewolucji lutowej.
2. Podaj okoliczności, w jakich bolszewicy zdobyli władzę w Rosji.
3. Omów znaczenie pokoju brzeskiego dla dalszych losów Rosji.
4. Przedstaw przebieg wojny domowej w Rosji.

Rewolucje rosyjskie

Podsumowanie

30

◆ Przyczyny rewolucji lutowej

Dążenie do większych reform państwa po rewolucji z lat 1905–1907.
Kłęski armii rosyjskiej w Wielkiej Wojnie przyczyną wzrostu niezadowolenia społeczeństwa.
Negatywny wpływ podporządkowania gospodarki potrzebom wojennym na życie cywilów (fale głodu i problemy z zaopatrzeniem).
Sprzeciw społeczeństwa i elit wobec wpływu Grigorija Rasputina na politykę.

◆ Rewolucja lutowa (1917)

Strajki robotników w Piotrogradzie początkiem rewolucji lutowej.
Utworzenie Piotrogradzkiej Rady Delegatów Robotniczych i Żołnierskich złożonej z przedstawicieli partii rewolucyjnych.
Powstanie Rządu Tymczasowego i abdykacja cara Mikołaja II.
Reformy Rządu Tymczasowego: zniesienie kary śmierci, ogłoszenie amnestii, wprowadzenie wolności słowa, druku i zrzeszania się.
Dwuwładza: Rząd Tymczasowy i Piotrogradzka Rada Delegatów Robotniczych i Żołnierskich.

◆ Na drodze do rewolucji październikowej

Powstanie rządu Aleksandra Kiereńskiego końcem okresu dwuwładzy.
Powrót Włodzimierza Lenina do Rosji, objęcie przywództwa nad bolszewikami.
1917 – tezy kwietniowe bolszewików.
Wzrost poparcia społecznego dla bolszewików przy jednoczesnym spadku aprobaty dla polityki rządu Kiereńskiego.

◆ Rewolucja październikowa (1917) i zdobycie władzy przez bolszewików

6/7 XI (24/25 X) 1917 – zdobycie siedziby Rządu Tymczasowego przez bolszewików; początek rewolucji październikowej.
Pierwsze reformy bolszewików – wydanie dekretów o pokoju i o ziemi.
I 1918 – rozwiązanie konstytuandy w następstwie przegranych przez bolszewików wyborów; początek dyktatury proletariatu.
III 1918 – pokój brzeski; wycofanie się Rosji z Wielkiej Wojny.
VII 1918 – zabójstwo cara Mikołaja II i jego rodziny.

◆ Wojna domowa (1918–1923)

Sprzeciw wobec dyktatury bolszewików i początek masowego terrorku.
Wojna domowa w Rosji między bolszewikami (czerwonymi) a ich przeciwnikami (białymi).
Utworzenie przez bolszewików Armii Czerwonej.
1922 – utworzenie Związku Socjalistycznych Republik Sowieckich (ZSRS).
Zwycięstwo bolszewików w wojnie domowej.

Polecane publikacje

- S. McMeekin, *Rewolucja rosyjska. Nowa historia*, tłum. S. Patlewicz, Warszawa: Wyd. Bellona, 2017.
R. Pipes, *Rewolucja rosyjska*, przekł. T. Szafar, Warszawa: Wyd. Magnum, 2006.
V. Sebestyén, *Lenin. Dyktator*, przekł. S. Szymański, Warszawa: Wyd. Pruszyński i S-ka, 2018.

